

osce
HCNM

EDUCAȚIA BILINGVĂ ÎN GRĂDINIȚELE DIN GĂGĂUZIA: FORMAREA CADRELOR (FAZA IV)

GAGAUZ HEM ROMIN DİLLERİNİN PARALEL ÜRENMESİ GAGAUZİYANIN ERKENKİ
ÜÜRETİM KURUMNARINDA: KADRALARIN GELİŞTİRMESİ (IV-CÜ ETAP)

DİDAKTİKA PROEKTİ

*A. Stoletneaia,
expert ANTEM*

İntegrir didaktika çalışmaların *proektlemesi*

- Çok nemni gagauz hem romın dillerini barabar/aynalı proektlenmesi hem d birkaç baalı makro hem mikro uurların hesaba alınması:
  - *uzun zamana plannamak (yıl/semestra);*
  - *temalara gr proektlemek, günün (herbir zanaatın) didaktika proektlemesi.*
- redici-terbiedici lzım mutlak hesaba alsın, ki didaktika proesi uşak başlarında komplekslidir. Gagauz dilinin renmesind Kurikulumun neeti budur:
  - ✓ *türlü szleşmk situaşiyalarında aazdan informaşiyayı (haberi) kabul etmek;*
  - ✓ *aazdan kısa hem sad mesajları gagauz dilind slemek, gagauz dilinin kulturasını annamak;*
  - ✓ *onun milli zenginliin saygı hem meraklık göstermek.*
- Bu zer redicilerin-terbiedicilerin teoriya hem praktika tarafından hazırlanması çok lzımnıydır.

Üredici kendisi zanaatın didaktika proektini yapêr, uşaklara lääzımnı material hazırlêêr hem dâ uşaan induvidual yolunu bulmaa savaşêr, uşak verili materialı taa ii kavrasın deyni.

SORUŞ!

Sizin bakışınıza dörä, angı elementlär lääzım girsinnär hergünkü zanaatın plannamasına?

Romın hem gagauz dillerinin paralel öğrenmesindä zanaatların proektlemesi

Didaktika düzülmesi taa efektif olsun deyni, içindekiliin birimnerini teklif ederiz payedäsiniz butakım elemnetlerä:

- ***Leksika/söz birimneri;*** (Laflar, angıları aktiv leksikaya girerlär, öz (anatar) laflarıdır, onnarsız lafetmeyi annamaa yok nicä).
- ***Lingvistika fenomenneri;*** (fonetika-seslärlän iş, gramatika - türlü elementlerdän kurulu toplam prinıptleri, biri-biri ardı sora gramatika birimnerinii gösterän (cümlelerdä).
- ***Komunikaıya (sözleşmäk) modelleri.***

Herbir didaktika sınıfında **produktlar** gösterilerlär, onnarı uşaklar mutlak tamannasınnar läüzım. Bu ilinnedecek üüretim proşesindä Kurikulumun istediklerini gerçekteştirmää, hem yavas-vavas kompetenıyaları herbir uşakta yada bütün grupada oluşturmaa.

Zanaatın didaktika şenariyası (proekti)

Model. A

Etaplar	Üređicinin alışması	Uşaan alışması
---------	----------------------	-----------------

Model. B

Etaplar	Üređicinin alışması	Uşaan alışması	Vakit	Didaktika strategiyaları		
				Metodlar hem teknikalar	Organizađiya forması	Didaktika resursları

ROMIN HEM GAGAUZ DİLLERİNİN PARALEL ÜRENMESİNİN DÜZÜLMESİ

ÖNCÄ A1 UURU

Didaktika proekti

Tematika birimneri: ...

Zanaatın teması:

Kompetençiya birimneri:

1.2.

2.5.

3.3.

Zanaatın neetleri (davaları)...

Zanaatın sonunda uşak yapabilir:

N1:

N2:

İçindekiliin birimneri:

- ✓ Leksika/söz birimneri: ...
- ✓ Lingvistika fenomenneri: ...
- ✓ Komunikaçiya (sözleşmāk) modelleri:...

Didaktika strategiyaları:

- metodlar hem tehnikalar: ...
- organizaçiya forması: ...
- didaktika materialları: ...
- didaktika resursları: ...

Kantarlamak strategiyaları: ...

Produktlar: ...

Bibliografiya:...

DİDAKTİKA PROEKTİ Model A.

Didaktika proekti

Tematika birimi: *Ne tatlı meyvalar hem zarzavatlar!*

Zanaatın teması: *Ne tatlı meyvalar!*

Kompetençiya birimneri:

1.2. Temaya görä kısa cümlelerdä dolayımızda predmetlerin adlarını tanımaa hem açık söylemä.

2.3. Renklerä hem büyüklüünä görä bizim dolayımızdan canlı tabiatın obyektlerini aazdan sıralamaa, yazdırmaa.

2.5. Kısa hem sadä soruşları temaya görä üüredicinin yardımınnan kurmaa.

3.1. Gagauz kulturasından kısa hem sadä şiirleri, türküleri, halk oyunlarını annatmaa.

Zanaatın neetleri (davaları)

Zanaatın sonunda uşak yapabilir:

N1: sözündä eni leksikaya, konkret informaçiyaya identifikaçiya yapêr;

N2: modelä görä, türlü intonaçiyayı kullanarak, cümlelerä cevap verer;

N3: bir konkret mesajı verbal hem nonverbal formada söyleer;

N4: üüredicinin izinnerini annêr;

N5: didaktika oyunlarında aktiv pay alêr.

İçindekiliin birimneri:

✓ **Leksika birimneri:** kirez,üzüm, tatlı, iişi, beenmä.

✓ **Lingvistika fenomenneri:** adlık çokluk sayısında, işlik *beenä*, I-ci üz, şindiki zaman, oluş. Çalımı.

Komunikaçiya (sözleşmäk) modelleri:

<ul style="list-style-type: none"> – <i>Alma tatlı mı?</i> – <i>Da, alma tatlı.</i> – <i>Zerdeli nesoy?</i> – <i>Zerdeli tatlı.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Üzüm beenersin mi?</i> – <i>Da, beenerim.</i> – <i>Marina alma beener mi?</i> – <i>(Yok), o alma beenmer</i>	<p>Predmeti yazdırmaa:</p> <p>- <i>Bu alma. Alma datlı. Bän alma beenerim.</i></p>
--	---	---

Didaktika strategiyaları:

- **formalar:** frontal, çiftlerdä, individual;
- **metodlar hem tehnikalar:** bilä cuvap etmäk, sözleşmäk, didaktika oynunnarı: *Büülü torba; Tanı, burada ne var?; Kim taa hızlı!; Bän söleerim bir, sän sölä çok.*
- **didaktika materiialları:** resimni kartoçkalar, temaya görä resimnär; gülümseyän smayliklär; audio-vi-deo kolaylıkları – *Sabaa hayır olsun!* türküsü (fragment); *İilik* hem *Güzün baaşışları* şiirleri.

Kantarlamak strategiyaları:

- **formativ kantarlaması** (aazdan);
- **metodlar, tehnikalar:** sözleşmäk, didaktika oynunnarı, sınış, avtokantarlamak h. b.

Produktlar: modelä görä cümlelerin kurması.

Bibliografiya.

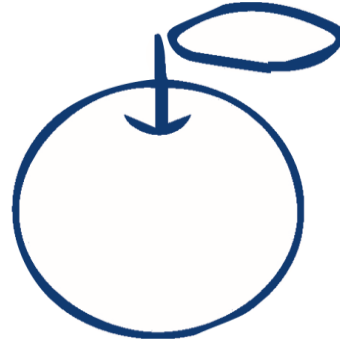
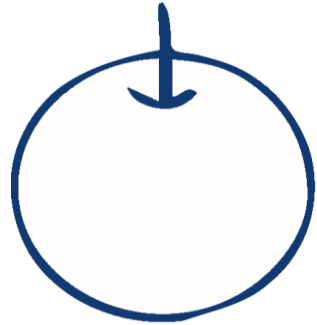
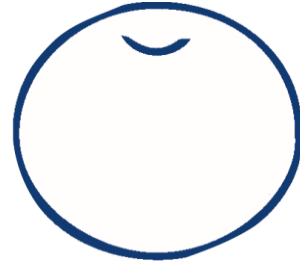
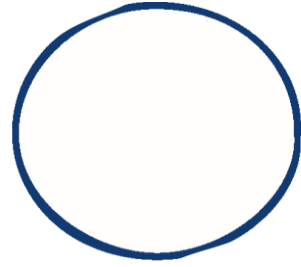

Zanaatın didaktika proektin etapları

Etaplar	Üüredicinin çalışması	Uşakların çalışması
Aklına getirmäk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizaşıya momenti. 2. Didaktika oyunu. <i>Büülü torbacık.</i>	<p>Uşaklar üüredicinin selemini alêrlar. Herbir uşak kendi dostuna danışêr: <i>Sabaa hayır olsun, Maşa!</i></p>
Maanayı tamannamak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eni lafların demonstraşıyası. 2. Sınış: <i>Sesläyin hem tekrarlayın.</i> 3. Didaktika oyunu. <i>Tanı, bu ne?</i> 4. Didaktika oyunu. <i>Bän söleerim bir, sän sölä çok.</i> 5. Çiftlerdä işi. <i>Bu ne? Bunnar ne?</i> 6. Didaktika oyunu. <i>Sincircik.</i> 7. Didaktika oyunu. <i>Kim taa hızlı! Tanı, bu ne?</i> 8. Sınış: <i>Siiredin resimneri.</i> 9. Dinamika pauzası: <i>Sesläyin hem annadın şiiiri.</i> 10. Sınış: <i>Angı meyvayı seversin?</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uşaklar sesleerlär eni lafları da onnarı üüredicinin ardına tekrar ederlär. - Sölenlerlär eni laflar. Uşaklar onnarı sesleerlär da tekrar ederlär. - Uşaklar söleerlär, nesoy meyvayı üüredici gösterer: – <i>Bu bir ceviz.</i> - Uşaklar siirederlär resimneri, üüredicinin ardına tekrar ederlär. Sora onnar alêrlar bir meyva/çok meyva da söleerlär, bu meyva ne/bu meyvalar ne. <p>Uşaklar çiftlerä bölüner. Birisi sorêr, öbürü cevap eder. – <i>Bu ne? Bu bir kirez. – Bunnar ne? – Bunnar kirezlär.</i></p>
Refleksiya	<ol style="list-style-type: none"> 1. Didaktika oyunu. <i>Büülü mikrofon. Bulun cuvabı!</i> 2. Zanaata kantarlamak yapılêr.	<p>Uşaklar kurêrlar mini-dialogları, isteerlär informaşıya uşakların istedikleri için. Uşaklar kablederlär üüredicidän feedback da smaylikleri tefterä yapıştırêrlar.</p>

Çalışmak fişası

Modelä görä resimnäyin hem almayı boyayın.

DİDAKTİKA PROEKTİ Model B.

- **Didaktika proekti**
- **Tematika birimi:** *Benim evim*
- **Zanaatın teması:** *Bereketli olsun!*
- **Kompetençiya birimneri:**

1.2. Temaya görä kısa cümle lerdä dolayımızda predmetlerin adlarını tanımaa hem açık sö lemää.

1.5. Jestlän gösterilän, açık hem annaşılı söylenmiş selemneşmeyä, soruşa, sadä hem kısa instrykçiyaya/sınışsa reaktçiyayı göstermää.

2.5. Kısa hem sadä soruşları temaya görä üüredicinin yardımınan kurmaa.

3.3. Gagauz dilindä speçifikä normalarını (selemneşmäk, kendini tanıştırmak modelleri, sevinmelik duyguları) kullanmaa.

- **Zanaatın neetleri (davaları).**

Zanaatın sonunda uşak yapabilir:

N1: zanaatın temasına baalı imeklerini tanıyêr;

N2: kimi obyektler, çalışmaklar için (imeklär/içkilär) informaçiya ister;

N3: lafedän insanın istediinä görä verbal, nonverbal cevap verir;

N4: kimdänsä istener (izin ediler) bişey yapsın da kendi şükürlerini söyler;

N5: hergünkü sözleşmektä kullanmak normalarına verbal, nonverbal hatır gösterer.

- **İçindekiliin birimneri:**

✓ **Leksika birimneri:** *piinir, kaşa, yaanı, balık, istemää.*

✓ **Lingvistika fenomenneri:** işlik *istemää*, II-ci üz, çokluk sayısı; *içmää, imää* işliklerin izin formala

Komunikativ örnekləri:

– *Ne isteersin (sän)?*
– *Bän isteerim ekmek saa yaayınnan.*
– *(Sän) meyva suyu isteersin mi?*
– *Da, (bän) meyva suyu isteerim./Yok, bän meyva suyu istämeerim*

– *Ne isteer Seröja (o)?*
– *Seröja (o) isteer yaanı.*
– *Ne isteer Daşa (o)?*
– *Daşa (o) isteer plaçinta.*

– *Alina, iç su!*
– *Dan, i kaşa*
– *Bereketli olsun!*
– *Saa ol!*

Didaktika strategiyaları:

- **formalar:** individual, çiftlerdä, grupada.
- **metodlar hem tehnikalar:** didaktika oyunu, sınış, cuvap, sözleşmək;
- **didaktika kolaylıkları:** resimni kartoçkalar, oyuncaklar, çalışmak fişaları;
- **tehnika kolaylıkları:** audio kolaylıkları, kompyuter, dinamiklər.

Kantarlamak strategiyaları:

- **formativ kantarlaması** (aazdan);
- **metodlar hem tehnikalar:** aazdan soruşlar hem cuvaplar, dialoglar, avtokantarlamak.

Produktlar: verbal hem nonverbal reaksiyaları; soruşların/cuvapların kabletmesi; sadä hem kısa cümlelär (pozitiv hem negativ), dialoglar-örnek, türkü çalması hem şiir söylemesi.

Bibliografiya:

Zanaatın didaktika proektin etaplari

Etaplar	Üredicinin sözü	Uşakların işi	Vakit	Didaktika strategiyaları		
				Metodlar, teknikalar	Organizatiya forması	Didaktika resursları
Aklına getirmeklär	1.Organizatiya momenti. 2.Sınış: <i>Bakın da söläyin. Masada ne var?</i> 3. Sınış: <i>Bakın da söläyin. Masada ne var?</i> 4. Dinamika pauzası: <i>türkü „İicü i”.</i>	Hepsi uşaklar birerdä „İicü i” türküsünü çalêr-lar. Hepsi uşaklar birerdä „İicü i” türküsünü çalêr-lar.	1'	Sınış.	İndividual işi.	Resim-när.
			1'	Cuvap veriler.	Grupa-larda iş.	Kompyuter, proektor.
			3'			
Maanayı tamannamak	1.Sınışlar 2. Didaktika oynnarı 3. İsteerim, istämeerim 4. Dinamika pauzaları 5. Çiftlerdä iş h.b.	Kartoçkalara bakarak, uşaklar lafbirleşmesini kurabilirlär h.b.	3'	Soruş-cuvap Sınış Didaktika oyunu	İndividual işi. Grupa-larda iş.	Resimni kartoçkalar h.b.
Refleksiya	Didaktika oyunu. <i>Kim isteer? Zanaata kantarlamak yapılêr. yapılêr.</i>	Uşaklar modelä görä inşte-nirovka yapêrlar Uşaklar modelä görä inşte-nirovka yapêrlar	2'	Didaktika oyunu		Maa-sullar/ içkilär.

Çalışmak fişası

Söleyin, kim hem ne ister

ROMIN HEM GAGAUZ DİLLERİNİ HAVEZLÄN
ÜRENERİZ!

SAA OLUN!

ii BAŞARILAR!